

Nota informativă
la proiectul hotărârii Guvernului „Cu privire la schimbul unor terenuri”

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului:

Proiectul hotărârii Guvernului „Cu privire la schimbul unor terenuri”, este elaborat de Agenția Relații Funciare și Cadastru, ca urmare a obligativității executării hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Mocanu și alții v. Republica Moldova (nr.8141/07 din 09.03.2021).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite:

Proiectul de hotărâre a Guvernului este elaborat în temeiul art. 6 alin. (2) lit. c) și d¹) din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținutarea proprietății publice, precum și în vederea executării hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Mocanu și alții v. Republica Moldova (nr. 8141/07, 9 martie 2021).

În baza hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului din 9 martie 2021, dosarul nr.8141/07 în cauza Mocanu și alții v. Republica Moldova, Guvernul Republicii Moldova s-a angajat să efectueze schimbul terenului cu numărul cadastral 0111202110 proprietate publică a statului (domeniul privat) cu suprafața de 0,5882 hectare, cu terenurile cu numerele cadastrale 0111307025 și 0111307106 cu suprafața de 0,5882 hectare proprietate privată al cet. Valentin Mocanu, amplasate în hotarele administrativ-teritoriale ale or. Sîngera, municipiul Chișinău.

Scopul prezentului proiect este asigurarea executării efective a hotărârilor judecătorești, inclusiv a Hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului din 9 martie 2021 în cauza Mocanu și alții v. Republica Moldova (nr.8141/07 din 09.03.2021) și asigurarea respectării cerințelor art.120 din Constituția Republicii Moldova, care se referă la caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești definitive.

În fapt, prin hotărârea sa din 9 noiembrie 2004, Guvernul Republicii Moldova a decis reluarea construcției tronsonului de cale ferată în hotarele administrativ-teritoriale ale or. Sîngera, în scopul eficientizării traficului feroviar și sporirea fluxului mărfurilor de tranzit.

La 21 decembrie 2004, consiliul orașenesc Sîngera a aprobat lista persoanelor ale căror terenuri agricole urmau să fie transmise Statului pentru a construi calea ferată respectivă. De asemenea, s-au stabilit despăgubiri pentru fiecare proprietar. Printr-o hotărâre din 21 decembrie 2004, Guvernul a dat în folosință terenurile întreprinderii de stat „Calea ferată din Moldova” („CFM”).

La 19 mai 2005, Victor Mocanu, Pavel Răducanu și Simion Mititelu au înaintat acțiunea de revendicare a terenurilor. Ei au invocat că ocuparea bunurilor lor de către Stat fusese ilegală și au denunțat în special lipsa unei despăgubiri juste și prealabile. De asemenea, ei au solicitat să li se acorde despăgubire pentru prejudiciul moral.

Prin hotărârea sa din 19 decembrie 2006, Judecătoria Botanica a respins acțiunea ca nefondată. Caz rezultat al apelului, iar apoi și al recursului, înaintat de către reclamant, această hotărâre a fost menținută de Curtea de Apel Chișinău la 22 februarie 2007 și de către Curtea Supremă de Justiție la 1 august 2007. Ultima a considerat că ocuparea terenurilor litigioase de către Stat urmărise scopul de utilitate publică, iar autoritățile erau gata să ofere o despăgubire justă și că restituirea terenurilor nu era posibilă deoarece calea ferată fusese deja construită.

Între timp, la 10 februarie 2006 primul reclamant a înaintat o acțiune în contencios administrativ de anulare a hotărârii Guvernului din 21 decembrie 2004, considerând-o ilegală. Prin decizia sa din data de 17 aprilie 2006, Curtea Supremă de Justiție a respins acțiunea ca nefondată. Instanța a considerat că nici un motiv de anulare nu putea fi reținut împotriva deciziei atacate și, în egală măsură, a concluzionat că terenurile litigioase au constituit subiectul unei cauze de utilitate publică. În baza recursului primului reclamant, un alt complet din cadrul Curții Supreme de Justiție a confirmat decizia instanței inferioare la data de 30 noiembrie 2006. Acțiunea de despăgubire înaintată de către al treilea reclamant.

Totodată, Guvernul prin Hotărârea nr. 709 din 25.06.2007 a transmis terenul cu suprafața de 7,87 hectare din proprietatea publică de stat a Întreprinderii agricole de stat „Flori” în proprietatea publică a orașului Sîngera, *cu condiția restituirii din fondul de rezervă a unui sector de teren cu suprafața de 9,81 ha, în proprietatea publică a statului (beneficiar – Agenția Relații Funciare și Cadastru),*

pentru a fi atribuite ca compensare cetățenilor a căror cote de teren au fost utilizate pentru construcția liniei de cale ferată “Revaca-Căinari”.

La 16 ianuarie 2008, al treilea reclamant a înaintat o acțiune civilă prin care a solicitat acordarea despăgubirilor pentru prejudiciul material suferit în urma exproprierii terenului său. În special, el a cerut compensarea venitului ratat pentru anii 2005-2007.

Prin decizia definitivă din 18 decembrie 2013, Curtea Supremă de Justiție a menținut deciziile instanțelor inferioare, care au dispus alocarea sumei de 20 627,37 MDL (1160 euro conform ratei de schimb în vigoare la data indicată mai sus), în calitate de compensație pentru venitul ratat pentru anul 2005.

La 26 ianuarie 2007, reclamantii au sesizat Curtea Europeană a Drepturilor Omului în conformitate cu articolul 34 din Convenția pentru protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”). În baza hotărârii Mocanu și alții v. Republica Moldova, nr. 8141/07 din 26 iunie 2018, Curtea a constatat că reclamantii fuseseră expropriați de terenurile lor agricole, cu încălcarea procedurii legale și că a avut loc încălcarea articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Urmare a Hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului, reclamantul Valentin Mocanu a dus tratative de recuperare a prejudiciului la executarea efectivă a hotărârii nominalizate. În comun cu Agentul Guvernamental au stabilit schimbul echivalent de terenuri cu numerele cadastrale 0111202110 proprietate publică a statului (domeniul privat), cu terenurile cu numerele cadastrale 0111307025 și 0111307106, proprietate privată al cet. Valentin Mocanu, amplasate în hotarele administrativ-teritoriale ale or. Sîngera, municipiul Chișinău).

Toate acestea au fost indicate în Procesul-Verbal al ședinței din data 25.09.2018 cu toate părțile implicate.

Necesitatea urgentă a intrării în vigoare a prezentei hotărâri este stabilită pentru termenul lunii septembrie 2021, care CEDO a dispus executarea obligatorie a hotărârii sale.

În cazul lui cet. Pavel Răducanu a fost soluționată chestiunea privind exproprierea terenului prin achitarea mijloacelor conform anexei II la Legea nr. 1308/1997.

În cazul lui cet. Simion Mititelu, ca urmare a negocierilor a fost aprobat schimbul terenurilor prin Hotărârea Guvernului nr.270 din 20.10.2021.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Nu este cazul.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prezentul proiect de hotărâre prevede:

1. Se acceptă trecerea terenului proprietate publică a statului cu numărul cadastral 0111202110, administrarea Agenției Relații Funciare și Cadastru, din domeniul public în domeniul privat.

2. Se acceptă schimbul terenului cu numărul cadastral 0111202110 proprietate publică a statului (domeniul privat), cu terenurile cu numerele cadastrale 0111307025 și 0111307106, proprietate privată a cet. Valentin Mocanu, amplasate în hotarele administrativ-teritoriale ale or. Sîngera, municipiul Chișinău.

3. Se împuternicește Agenția Relații Funciare și Cadastru să semneze contractul de schimb, în vederea executării prezentei hotărâri.

4. Cheltuielile ce țin de schimbul terenurilor vor fi suportate din contul alocațiilor bugetare aprobate Agenției Relații Funciare și Cadastru.

5. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prezentului proiect de hotărâre a Guvernului presupune cheltuieli financiare pentru achitarea serviciilor notariale și de înregistrare în Registrul Bunurilor Imobile din contul bugetului alocat pentru Agenția Relații Funciare și Cadastru, de circa 5 mii lei.

6. Modul de incorporare a actului în cadrul normativ în vigoare Proiectul de hotărîre nu va necesita la moment modificarea altor acte normative.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului Anunțul privind inițiativa de elaborare și consultarea publică a proiectului de hotărîre a Guvernului, a fost supus consultării publice, conform prevederilor pct. 177 din Regulamentul Guvernului aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 610/2018. Totodată, proiectul de hotărîre a Guvernului, este plasat pe pagina: www.particip.gov.md/ro.
8. Constatările expertizei anticorupție Proiectul a fost supus expertizei anticorupție, conform art. 35 din Legea 100/2017.
9. Consultările expertizei de compatibilitate. Proiectul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
10. Constatările expertizei juridice Proiectul a fost supus expertizei juridice, conform art. 37 din Legea 100/2017.
11. Consultările altor expertize Proiectul nu conține prevederi de reglementare a activității de întreprinzător în sensul Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, astfel decăzînd necesitatea examinării acestuia de către Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător. Proiectul nu conține factori de risc, care pot genera apariția riscurilor de corupție. De asemenea, proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare a fi efectuate în condițiile Legii nr. 100/2017.

Director general adjunct

Ștefan CRIGAN